

A RUTA DA PEDRA E DA AUGA NO RÍO ARMENTEIRA

A Ruta da Pedra e da Auga transcorre polas marxes do río Armenteira, afluente do Umia, no treito comprendido entre o lugar de Barrantes, no concello de Ribadumia, e o Mosteiro de Armenteira, no concello de Meis. En total son 6,5 quilómetros ás beiras do río nos que podemos observar a vexetación propia de ribeira, con árbores autóctonas (salgueiros, carballos, ameneiros, sobreiras carballos...) e unha grande variedade de elementos etnográficos como muíños, pontes, petróglifos, fontes, lavadoiros. Sen dúbida, destaca nestas marxes a ringleira de 53 muíños, en distintas fases de conservación, que acompañan as augas río abaixo. Non é estraño, pois, que este percorrido reciba o nome da "Ruta da Pedra e da Auga": a "Pedra" polas dúcias de construcións etnográficas que acompañan o efluente e a "Auga" que procede dunha grande cantidade de ríos e regatos que atravesan a comarca do Salnés.

A ruta discorre polos concellos de Ribadumia (Barrantes) e de Meis (San Martiño e A Armenteira). Trátase dun vello camiño que se percorría, tradicionalmente, o luns de Pascua cara ao mosteiro de Armenteira. Agora converteuse nunha das rutas pola provincia de Pontevedra máis atractivas para os turistas e paseantes. Foi rehabilitada e convenientemente sinalizada polo Obradoiro de Emprego A Segorella da Mancomunidade do Salnés e polo proxecto "Roteiro da Auga" da Deputación de Pontevedra.

OS MUÍÑOS

A primeira parte do percorrido é a "Ruta dos muíños de Barrantes", de 1,5 quilómetros, con seis muíños restaurados e un petróglifo da época medieval. Seguindo o curso do río Armenteira chegamos ao concello de Meis, onde atopamos os muíños de Serén, un espazo perfectamente rehabilitado e cunha área recreativa nas ladeiras do monte Cabeza de Boi.

Os muíños son de pequenas dimensións coa base de cachotería ou perpiaño, de paredes dobres e coa cuberta de tella e a unha auga. Teñen nalgúns casos inscricións que fan referencia aos seus donos ou a algunha historia vivida no lugar que, co tempo, se foron convertendo en lendas. Outra especial característica dos muíños do río Armenteira é que conteñen o chamado "pousadoiro" ou "pouso", isto é unha pedra fincada no muro, preto da porta, para apoiar os sacos. Hai muíños de dous tipos: os de canle e os de cubo. Os primeiros, atopámoslos nos treitos onde o

terreo é máis accesíbel e chan; os segundos, adoitan situarse en zonas onde o terreo é máis pendente. En xeral, son muíños de dúas rodas para moer e de propiedade colectiva.

"ALDEA LABREGA"

Se seguimos camiñando pola ruta, logo dos muíños, chegamos ata a "Aldea Labrega", unha representación en granito da vida rural galega de finais do século XIX e principios do s. XX. Esta recreación, que foi feita integramente pola Escola de Canteiros da Deputación de Pontevedra, está emprazada no lugar coñecido por Muíños de Serén e conta con varias reproducións sinalizadas dos elementos patrimoniais e etnográficos propios da comarca do Salnés: capela, lavadoiro, fonte, hórreo, forno, cruceiro, etc.

Esta "Aldea Labrega" marca o inicio da segunda parte do roteiro, de maior dificultade, pero tamén é a zona máis sorprendente pola súa paisaxe.

MOSTEIRO DE ARMENTEIRA

Remata o percorrido no Mosteiro de Armenteira, obra arquitectónica e relixiosa cisterciense, pertencente ao século XIII. Tanto a igrexa como o convento están totalmente rehabilitados. A portada da igrexa é sobria e austera, segundo o estilo do Císter, e está coroada por un magnífico rosetón que destaca polas súas impresionantes dimensións. No interior, atopámonos coa cúpula mozárabe do cruceiro, única en Galiza. O claustro foi recuperado por etapas no século XX e nel destaca a porta da entrada (s. XVI) e o labrado das bóvedas.

Na actualidade, o mosteiro acolle unha comunidade de monxas cistercienses que elaboran e venden produtos artesanais, como os xabróns de Armenteira. Tamén alí se sitúa a Oficina de Turismo Rías Baixas, polas que pasaron máis de 35.000 persoas durante o pasado ano.

